

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทาง  
การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลัก  
สัปปุริสธรรม 7

Guidelines for Leadership Development in Digital Age of Educational  
Opportunity Expansion School Administrators under Kamphaeng Phet  
Primary Educational Service Area 2 according to Sappurisdhamma 7

จุฑามาศ มุลกระโทก<sup>1</sup> วินัย ทองมัน<sup>2</sup> และพระราชวรเมธี วรปญโญ<sup>3</sup>  
Juthamad Moolkrathok, Winai Thongmun and Phra Ratwachiramethi Woraphanyo

Received: June 02, 2023

Revised: July 09, 2023

Accepted: July 12, 2023

### บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 2) หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 252 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามชนิดประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาราย

<sup>1</sup> สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2; Kamphaengphet Primary Education Service Area Office 2

<sup>2-3</sup> มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University  
Corresponding author, e-mail: ladypinkbeer@gmail.com

ด้านพบว่า ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เทคโนโลยีในการบริหารอย่างเหมาะสม มีความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้มีการใช้ระบบดิจิทัล ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของบุคลากร ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตร ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่เสมอ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรติดตามและประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยี ส่งเสริมหลักสูตรทางด้านคุณธรรม เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน เป็นผู้ใช้งานเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ

**คำสำคัญ:** ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, โรงเรียนขยายโอกาส, หลักสัปปุริสธรรม

### Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the conditions of leadership in digital age of Educational Opportunity Expansion School Administrators under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2; 2) to find guidelines to develop leadership in digital age of Educational Opportunity Expansion School Administrators under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2 according to Sappurisdhamma 7. It was a mixed methods research. A sample group consisted of 252 people and 9 key informants. The research instrument was an estimation questionnaire and semi-structured interviews. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Content analysis was use. The results of the research found that 1) conditions of leadership development in digital age, overall was at a high level. Considering each aspect, it was found that citizenship in digital age had the highest average, followed by vision. As for professional

excellence practices had the lowest average; and 2) guidelines for developing leadership in digital age of Educational Opportunity Expansion School Administrators under Kamphaeng Phet Primary Educational Service Area 2 according to Sappurisdhamma 7 found that in terms of vision, school administrators should use technology in management appropriately, have initiative, support the use of digital systems to promote the development of personnel skills; in the aspect of creating a learning culture in digital age, school administrators should emphasize the use of technology for quality learning consistent with the curriculum, use technology to organize teaching and learning to suit students; in terms of professional excellence practice, school administrators should always study the use of digital technology; in the aspect of systematic improvement, school administrators should plan school development in accordance with the context, allocate the budget appropriately. Every sector was involved in developing the quality of education; in terms of citizenship in digital age, school administrators should monitor and evaluate the use of technology, promote moral courses, strengthen shared responsibility, be an effective user of technology.

**Keywords:** Leadership in Digital Age, Opportunity Expansion School, Sappurisdhamma

## บทนำ

ปัจจุบันกระแสในโลกดิจิทัลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลายประเทศจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ในการพัฒนาประเทศ ส่วนสำคัญที่สุด คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เยาวชนคนรุ่นใหม่เป็นผู้ที่เกิดมาพร้อมในยุคดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนในการเสริมสร้างเศรษฐกิจ รวมไปถึงการสื่อสารโทรคมนาคมไปใช้พัฒนาธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง (พรชัย เจตมานัน, 2556)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข แต่คุณภาพการศึกษาของประเทศไทยยังมีมาตรฐานต่ำ การแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษายังต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ทั้งในเรื่องของการสนับสนุนทุนทรัพย์และอุปกรณ์ทางดิจิทัล รวมไปถึงความร่วมมือจาก

หลาย ๆ ฝ่าย หน่วยงานทางการศึกษาจึงควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการนำโรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การบริหารงานของผู้บริหารในสังคมยุคดิจิทัล ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ถ้าผู้นำน้องๆ ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำจะทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานร่วมกันของคนทั้งองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะแห่งความเป็นผู้นำ มีวิสัยทัศน์ สามารถมองคนเป็น ใช้คนเป็น รู้จักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ทำงานเป็นทีม ดังนั้นหากผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษา แต่ถ้าขาดภาวะความเป็นผู้นำ ไม่มีวิสัยทัศน์ ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่มีเทคนิคกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานให้ก้าวทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ผลเสียก็จะเกิดขึ้นกับเยาวชนซึ่งถือได้ว่าเป็นอนาคตของชาติ (วันทนา เมืองจันทร์, 2545)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีผู้เรียนที่มีความหลากหลาย การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน มีความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยี ในการเป็นผู้มีภาวะในยุคดิจิทัลนั้น นอกจากจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในการบริหารสถานศึกษา หลักสัปปุริสธรรม เป็นคุณสมบัติของคนดี 7 ประการ สามารถนำมาประยุกต์ใช้และถือปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นหัวหน้า สมควรต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนอื่น และจะต้องบังคับใจตนเองให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งจะช่วยส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานเป็นธรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำ ต้องเป็นผู้รู้จักเหตุผล รู้จักตัวเองและรู้จักผู้อื่น รู้จักกาลเทศะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการรู้จักนั้สย ความต้องการ ความสามารถ ของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะได้เลือกใช้คนให้ถูกกับงานหรือใช้คนให้เหมาะสมกับงาน (ณรงค์พันธุ์ เขียวขุนทด, 2559) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ได้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้แผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกำแพงเพชร จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการศึกษา โดยยกระดับคุณภาพสถานศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ด้านการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ที่ 5 โอสิตีเพื่อการศึกษา มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต่ำที่สุดจากยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2, 2562)

จากแผนปฏิบัติการชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารยังขาดการนำเทคโนโลยีมาบริหารจัดการสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อยุคสมัย ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการที่ดี นำภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลมาใช้ แต่นอกจากการพัฒนาด้านกายภาพนั้นจำเป็นต้องจิตใจให้มีคุณธรรม ดังคำกล่าวที่ว่า “ความรู้คู่คุณธรรม” ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลเมื่อประกอบกับหลักสัปปริสธรรม 7 เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาวะการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสที่เปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปริสธรรม 7

### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปริสธรรม 7

### วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้เทคนิควิธีด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอผลการศึกษามาตามแบบวิธีการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) วิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครูจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 722 คน (ข้อมูลปีการศึกษา 2564)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร รองผู้บริหาร และครู จำนวน 252 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วสุ่มด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาก้าวหน้าในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1. ศึกษาค้นคว้าและการสังเคราะห์องค์ประกอบ ขอบเขตเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามขอบข่ายเนื้อหาการพัฒนาก้าวหน้าในยุคดิจิทัลทั้ง 5 ด้าน

3. ตรวจสอบความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษา และรูปแบบของแบบสอบถาม

4. ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษา และเทคนิคการสร้างแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

2. หาค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) ของแต่ละข้อคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็น ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อ วัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ข้อคำถามที่วัดได้ตามวัตถุประสงค์ต้องมีค่าตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป

3. วัดค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence ) มีค่าเท่ากับ 1

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

6. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เสนอต่ออาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency Value) และค่าร้อยละ (Percentage Value)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสจังหวัดชัยนาท โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปริสธรรม 7

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 1) ผู้มีทักษะความรู้ความเข้าใจในหลักพุทธธรรม จำนวน 3 รูป/คน 2) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี จำนวน 1 คน และ 4) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปริสธรรม 7

3. สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

4. นำแบบสัมภาษณ์ เสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา

5. แก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำ จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2

## สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมีอาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปริสธรรม 7 มีดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งเป้าหมายในการพัฒนาเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ศึกษาและนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้อย่างเหมาะสม รู้จักการปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา สนับสนุนให้มีการใช้ระบบดิจิทัล มีการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของบุคลากร แบ่งงานให้เหมาะสมกับความสามารถของครู

2.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เพิ่มศักยภาพในการนำเสนอและสื่อสาร สรรวจความพร้อมของเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน จัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอกับความต้องการ จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.3 ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน นำเทคโนโลยีมาแก้ไขปัญหาและบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ศึกษาและพัฒนาตนเองการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยอยู่เสมอ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการข้อมูล เพื่อแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง สร้างรูปแบบการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจังและควรเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ได้

2.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ รู้จุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยี กำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผลของการเรียนการสอนอย่างถูกต้องและเป็นไปตามกรอบมาตรฐาน เท้าทันต่อสถานการณ์ตลอดเวลา เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

## อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล พร้อมปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำที่บริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2564) พบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 มีดังนี้

2.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งเป้าหมายในการพัฒนาเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ศึกษาการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และเลือกใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ควรใช้อย่างเหมาะสม และรู้จักการปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา สนับสนุนให้มีการใช้ระบบดิจิทัล มีการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของบุคลากร แบ่งงานให้เหมาะสมกับความสามารถของครู เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระราชวุฒิ ปัญญาชีโร (เพชรไพร) (2561) พบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 มีดังนี้ 1) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยใช้ดิจิทัล เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 2) ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย 3) ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล

2.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรและวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน เลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เพิ่มศักยภาพในการนำเสนอและสื่อสาร สสำรวจความพร้อมของเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

จัดหาเทคโนโลยีให้เพียงพอกับความต้องการ จัดเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภคพร เลิกนอก (2563) พบว่า ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาในการทำงานและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอน สร้างสังคมออนไลน์สำหรับการติดต่อกับเครือข่าย ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ทั้งของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างฐานระบบข้อมูลสารสนเทศการจัดทำงบประมาณด้านการเงิน และสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร การบรรจุ แต่งตั้ง สรรหา อย่างเป็นระบบและสารตรวจสอบได้

2.3 ด้านการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบัน นำเทคโนโลยีมาแก้ไขปัญหาและบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ศึกษาและพัฒนาตนเองการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยอยู่เสมอ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการข้อมูล เพื่อช่วยในการสื่อสารและการทำงานร่วมกันมีแนวทางเป็นนโยบายให้บุคลากรได้พัฒนาทักษะอบรมการใช้เทคโนโลยี นำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้ในการสร้างรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน) (2561) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ควรวางแผนการบริหารงานบุคคลให้เป็นระบบ ขับเคลื่อนงานและตรวจสอบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ควรมีบุคลากรที่นำเชื่อถือ พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและตั้งตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง พร้อมทั้งตั้งมั่นอยู่ในความพอเพียง รู้กาลเทศะจัดสรรเวลาให้เหมาะสมเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นและสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่คนในองค์กร นอกจากนี้ ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำกิจกรรมร่วมกันก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สนับสนุนบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่นเพื่อให้เกิดการตั้งใจในการทำงาน ศึกษาและทำความเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้การบริหารงานบุคคลมีประสิทธิภาพ

2.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ รู้จุดอ่อนและจุดแข็งของสถานศึกษา เพื่อนำมาวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์ที่ มีทักษะในการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาเทคโนโลยีเพียงพอต่อความต้องการขององค์กร ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นการใช้เทคโนโลยีประสานงานกับทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภคพร เล็กนอก (2563) พบว่า ผู้บริหารควรสามารถนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน สร้างสังคมออนไลน์เพื่อประสานงานกับเครือข่ายชุมชน ผู้ปกครอง จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ ทั้งของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างฐานระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณการเงิน สร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรอย่างเป็นระบบให้เป็นปัจจุบัน

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยี กำหนดมาตรฐานการวัดผลประเมินผลของการเรียนการสอนอย่างถูกต้องและเป็นไปตามกรอบมาตรฐาน ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูตามเกณฑ์ที่เหมาะสม มีการจัดระบบส่งเสริมหลักสูตรทางด้านคุณธรรมสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นในการนำไปสู่ภาคปฏิบัติ มีบทบาทหน้าที่ในการวางแผนงาน ที่ มีการบริหารเวลา และเท่าทันต่อสถานการณ์ตลอดเวลา เสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระปลัดอภิสิทธิ์ อธิปญโญ (เล็กภิญโญ) (2560) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนานโยบายด้านการบริหารตามหลักอรรถัตถยุดา และด้านการบริหารตามหลักอรรถัตถยุดา ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป เพื่อเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยกำหนดแผนพัฒนานโยบายที่เน้นให้ยึดถือและปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ด้านธัมมัญญดา อรรถัตถยุดา และด้านการบริหารตามหลักกาลัญญดา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและพัฒนานโยบายด้านการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรของตนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านจิตใจไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านการศึกษาให้เจริญเคียงคู่กันไป

## องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามหลักสัปปุริสธรรม 7” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาครั้งนี้ ดังแผนภาพองค์ความรู้ดังนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

## ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการฝึกอบรมเรื่องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการแก้ไขปัญหาการบริหารและนำมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกปี
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ให้เป็นผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว โดยการฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการสร้างนวัตกรรมการบริหารโดยเทคโนโลยีดิจิทัล
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผน กำหนดนโยบายและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในสถานศึกษา สนับสนุนให้ครูประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ติดตาม ให้กำลังใจและให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนา ฝึกฝนทักษะของตนเอง ทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างชำนาญ และภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติงานโดยยึดถือประโยชน์ของทางราชการและชุมชนเป็นที่ตั้ง และควรยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านก่อนตัดสินใจดำเนินงานต่าง ๆ
3. ผู้บริหารโรงเรียนควร มีการวางแผนการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกครั้ง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

### เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์พันธุ์ เขียวขุนทด. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอไพศาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พรชัย เจดามาน. (2556). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน). (2561). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญโญ (เล็กภิญโญ). (2560). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชวุธ ปัญญาวิชโร. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(3), 150-166.
- เลอศักดิ์ ตามา และสุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2564). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2545). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วันทิพย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (2562). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ฉบับปรับปรุง. (อัดสำเนา).